

No: 1394 – Menş e Adı

KELES KİRAZI

Tescil Ettiren

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 10.10.2022 tarihinden itibaren korunmak üzere 22.06.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1394
Tescil Tarihi	: 22.06.2023
Başvuru No	: C2022/000339
Başvuru Tarihi	: 10.10.2022
Coğrafi İşaretin Adı	: Keles Kirazı
Ürün / Ürün Grubu	: Kiraz / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Bursa Büyükşehir Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Zafer Mah. Ankara Yolu Cad. Osmangazi BURSA
Coğrafi Sınır	: Bursa ili Keles ilçesi
Kullanım Biçimi	: Keles Kirazı ibaresi ve menşe adı amblemi ürünün veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Keles Kirazı ibaresi ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Keles Kirazı; Latince tür ismi *Prunus avium* L. olan ‘‘0900 Ziraat’’ kiraz çeşidi kullanılarak coğrafi sınırdaki meyve bahçelerinde üretilir. Keles Kirazı bahçelerinin coğrafi sınırda kurulumu, ürünün yetiştirilmesi ve günümüze kadar gelen kiraz festivallerine konu olması 1950’li yıllara dayanır.

Keles Kirazının; karakteristik renk, tat, meyve iriliği ve meyve eti sertliği gibi ayırt edici özellikleri temelde Keles ilçesinin coğrafi konumu ve bu kirazın üretim metodu ile ilgili ortaya çıkan özelliklerdir. Keles ilçesinde; Marmara Denizine yakınlık olmasına rağmen Uludağ başta olmak üzere bölgedeki yeryüzü şekilleri sonucu oluşan yükselti, deniz etkisinin iç bölgelere girmesini önler. Bunun sonucu olarak coğrafi sınırda ılıman iklim ile karasal iklim arasında geçiş kuşağı iklim özellikleri ve nispeten nemli hava koşulları görülür. Coğrafi sınırda kış ayları sert ve soğuk, ilkbahar ayları ise genellikle haziran aya kadar yağmurlu ve ılıman geçer. Bu iklim koşulları hem Keles Kirazının soğuklanma ihtiyacını karşılar, hem de meyvenin ilkbahar geç donlarından zarar görmemesine yardımcı olur.

Coğrafi sınırda, gece ve gündüz sıcaklık farkının yüksek olması tam büyüme ve olgunlaşma döneminde meyveyi olumlu etkileyerek su kaybını minimum düzeyde tutar. Keles Kirazının sert ve raf ömrünün uzun olmasını sağlar. Yetiştiricilikte bu nedenle meyvenin su kaybının yüksek olmaması ani olgunlaşmayı da engelleyerek meyvenin asitlik ve şeker oranını da dengede tutar ve böylece ürünün tatlı ve lezzetli olmasını sağlar. Ayrıca meyve olgunlaşma dönemindeki iklim koşullarının nispeten yağışsız olması, meyvedeki çatlama olasılığını da azaltır.

Keles ilçesinde kiraz bahçelerinin konumları genel itibarıyla rakım olarak 600-1300 m arasında yer alır. Bahçelerin bu yükselti farklılıkları üreticiler için avantaj olarak kabul edilen; ürünün hasat döneminin Haziran ayının başından Ağustos ayını da içine alan yaklaşık 3 aylık bir döneme yayılmasını sağlar. Yetiştiriciliğin yapıldığı rakım aralığı aynı zamanda kiraz ağaçların nem ihtiyacına da katkıda bulunarak meyvelerin iri olmasına katkı sağlar.

Coğrafi sınırın toprak yapısı bahçelerin bulunduğu alanlara göre değişiklik göstermekle birlikte genel olarak hafif alkali, kumlu-tınlı yapıdadır. Toprağın bu özellikleri; vejetasyon dönemindeki ağacın su ihtiyacının karşılanmasına ve toprak sıcaklığını optimum düzeyde tutarak zirai don olaylarından korunmasına yardımcı olur.

Keles Kirazının Bazı Ürün Özellikleri:

Hasat dönemi, iklim, yetiştirme koşulları ve meyvenin olgunluk durumuna göre Keles Kirazında;

- Suda çözünür kuru madde oranı (briks değeri, en az): %15
- Toplam şeker oranı (en az): %8
- Titre edilebilir asitlik (malik asit cinsinden, en az): %4
- Meyve ağırlığı: 10-18 g
- Meyve eni: 20-35 mm
- Meyve boyu: 18-30 mm
- Meyve sap uzunluğu: 5 cm’ye kadardır
- Meyve eti: Sert ve sulu
- Meyve kabuk rengi: Kırmızı ve tonlarında
- Meyve suyu rengi: Pembe ve tonları
- Meyve tat durumu: Tatlı

- Meyve eti rengi: Pembe ve tonları
- Meyve şekli: İri, yuvarlak-geniş kalp şeklinde
- Çiçeklenme zamanı: Genellikle nisan ayı
- Hasat zamanı: Haziran-ağustos ayları

Üretim Metodu:

Keles Kirazı Yetiştiriciliği ve Üretim Aşamaları

Bahçe Tesisi, Fidan Temini ve Dikimi: Keles Kirazı; anaçlar üzerine aşılama ile vejetatif olarak çoğaltılır. Anaç olarak; uygun tohum anaçları ve/veya klon anaçlar kullanılır.

İlkbaharda (genellikle mart-nisan ayı) uygun aşılama (kalem aşısı, göz aşısı, yarma aşısı, bindirme gibi uygun aşılama teknikleri) ile kiraz ağaçlarının aşıları yapılır. Plantasyonda tozlayıcı çeşitlere yer verilmesi tavsiye edilir. Keles Kirazı, için potansiyel olarak kullanılabilecek başlıca tozlayıcılar; Starks Gold, Lambert, Noble, Regina, Lapins, Bigarreau Gaucher ve Jubilee kiraz çeşitleridir.

Yetiştiricilik yapılacak alanın/bahçenin durumuna göre uygun anaç/çeşit kombinasyonu belirlenir. Temin edilecek fidanların sertifikalı olmalarına özen gösterilir. Dikimi yapılacak alanın iklim ve toprak koşulları da dikkate alınarak uygun anaçlar seçilir ve uygun aşılama yöntemleri kullanılır.

Dikimde güney cephe ve düşük rakımlı araziler daha çok tercih edilir. Fidan dikimi yılın ekim-nisan ayları arasında yapılır. Keles Kirazında dikim işlemleri ekim ayı sonu yaprak dökümü ile başlar. Nisan ayı ortalarına kadar mevsimsel koşullara bağlı olarak devam eder. Dikim öncesinde fidanlarda dikim budaması yapılır ve fidanlar aşı parselinden söküldükleri derinlikte dikilir. Genellikle sonbahar aylarında ve az da olsa ilkbahar aylarında dikim yapılması tercih edilir. Dikimden sonra fidanlara mutlaka can suyu verilmelidir.

Toprak ve İklim İstekleri: Kiraz bahçelerinin kurulmasında su tutma özelliğinin iyi olmasından dolayı kuru taban araziler seçilir. Keles Kirazı yetiştiriciliğinin yapıldığı topraklar genel itibariyle kumlu-tınlı yapıdadır.

Ilıman iklim ile karasal iklimin özelliklerinin yaşandığı geçit kuşağı iklim özellikleri ürün için istenilen iklim koşullarıdır. Ürün ilkbahar geç donlarından olumsuz etkilenir. Yetiştiricilikte gece ve gündüz sıcaklık farkının yüksek olması tam büyüme ve olgunlaşma döneminde meyveyi olumlu etkileyerek su kaybını minimum düzeyde tutar.

Sulama: Mevsimsel şartlar ve iklim koşullarına göre sulamaya karar verilir. Sulama işleminin damla sulama yöntemiyle yapılması tavsiye edilir.

Gübreleme: Gübre uygulamalarında hayvan/çiftlik gübresi ve/veya ticari gübreler de kullanılır. Bahçelerin gübre ihtiyacının (gübre türü ve miktarı) belirlenebilmesi için toprak ve yaprak analizlerinin yapılması tavsiye edilir. Bahçelerin gübre ihtiyacı belirlendikten sonra gübrenin ağaçların gövde ve köklerine temas etmeden, ağaçların taç iz düşümü içerisine gübreleme yapılması uygun olur.

Zirai Mücadele: İklimsel verilerde dikkate alınarak meyve gözleri uyanmadan ve yine bahar aylarında uygun çiçeklenme durumuna göre bitki zararlılarına karşı ilgili mevzuata uygun bitki koruma ürünleri kullanılarak zirai mücadele yapılır. Toprağın havalandırılması ve yabancı ot mücadelesi için, yağış ve sulama sularından en ekonomik şekilde faydalanabilmek için ilkbahar ve sonbahar aylarında zirai mücadele yapılır.

Budama: Dikimi yapılan fidanların kış budaması ve yaz budaması olmak üzere iki dönemde modifiye lider sistemi ve/veya merkezi lider sistemine göre budama işlemi yapılır. Budamalar düzenli olarak her yıl ağacın gelişme durumuna göre yapılmalıdır.

Budama yapılması; kirazın tat durumu, bitki hastalık ve zararlılarına karşı direnç, yeterli güneşlenme, verim ve kalite özellikleri açısından önemlidir. Kiraz ağaçları genellikle dikine büyüyen bir taç oluşturduğundan, doruk dallı budama sistemi tercih edilir. Budama, hasat sonrasında başlayıp genellikle aralık ayına kadar sürer. Kış mevsiminin çok soğuk geçtiği dönemlerde budama zamanının geciktirilmesi uygun olur. Budama sırasında kullanılan alet ve ekipmanın bir ağaçtan diğerine geçerken kullanılması durumunda mutlaka dezenfekte edilmesi gerekir.

Budama yapılırken hastalıklı dallar, sıkışıklığa sebep olan dallar, zayıf dallar, obur dallar, kırık ve çatlak dallar vb. kesilerek uzaklaştırılır. Uygun budama yapılması kiraz yetiştiriciliğinde; meyve tutumunu, ürün hasadını, ağacın yeterince güneş ışığı almasını, havalanmasını, zirai mücadele vb. yapılacak bakım işlerinin yapılmasını da kolaylaştırır. Doğru ve düzenli budama yapılması kiraz meyvelerinin iri olmasında bir etkidir.

Hasat: Yeterli meyve olgunluğa gelen Keles Kirazı, kırmızı renge, istenilen tatlı tada ve meyve iriliğine ulaştığında elle toplanarak hasat edilir. Kiraz meyveleri saplalarıyla birlikte, dallara zarar vermeden, fazla büyük olmayan gıda ile temasa uygun kaplara/kasalara toplanır.

Depolama ve Muhafaza Koşulları: Keles Kirazı; kuru, serin, temiz ve kokulardan ari ortamlarda/depolarda muhafaza edilir. Ancak esas olan; hasattan sonra ürünün bekletilmeden en kısa sürede tüketiciye arz edilmesidir. Depolamada kirazlar üst üste fazla istiflenmemelidir. Daha uzun süreli muhafaza için ürünün; gıda ile temasa uygun kasalarda veya ambalajlarda soğuk hava depolarında muhafaza edilmesi gerekir.

Piyasaya Arz: Keles Kirazı; dökme olarak ya da gıda ile temasa uygun ambalajlarda ilgili mevzuata uygun etiket bilgileri ile tüketiciye arz edilir.

Denetleme:

Denetimler; Bursa Büyükşehir Belediyesi koordinatörlüğünde; Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Keles Ziraat Odasının katılımıyla en az 3 kişiden oluşan denetim merci tarafından gerçekleştirilir.

Denetim yılda en az bir kere yapılır. Şikâyet üzerine veya gerekli görülen hallerde ayrıca denetim yapılabilir. Yapılan denetimler; 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca raporlanarak her yıl düzenli olarak Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna sunulur.

Denetim merci; Keles Kirazı coğrafi işareti kullanım biçiminin uygunluğunu, ürünün hasadı, depolama ve muhafaza koşulları, piyasaya arzı ile “Üretim Metodu” bölümünde belirtilen hususlara uygun üretim yapıp yapılmadığını denetler. Denetim merci tarafından gerekli görölmesi halinde ürün analizlerinin yaptırılması sağlanır. Denetim esnasında tespit edilen uygunsuzluklar ile alınması gerekli tedbirler denetlenen ilgili kişi, kurum veya kuruluşa bildirilir.

Denetim merci; kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.